

pod redakcją

Wojciecha Walczaka

Katarzyny Wiszowatej-Walczak

T O M X I I I
Białystok 2020

Instytut Badań
nad Dziedzictwem
Kulturowym Europy

Stan badań nad wielokulturowym dziedzictwem
DAWNEJ RZECZYPOSPOLITEJ

Recenzenci

dr hab. Daniel Boćkowski, prof. UwB
dr hab. Andrzej Gil, prof. KUL

Rada redakcyjna

dr hab. Maria Kałamajska-Saeed
dr hab. Anna Krochmal (Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych)
prof. Cezary Kuklo (Uniwersytet w Białymstoku)
prof. Jakub Lewicki (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego)
dr hab. Anna Potocka (Akademia Sztuk Pięknych)

Redakcja naukowa

Wojciech Walczak, Katarzyna Wiszowata-Walczak

Redakcja językowa i korekta

Lucyna Jachym, Anna Kurzyca, Justyna Bednarska, Maciej Zalewski (e-DYTOR)

Tłumaczenia streszczeń

Anna Artemiuk

Dofinansowano ze środków

Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

ISBN 978-83-925705-8-5 (całość)
ISBN 978-83-64103-44-5

© Copyright by Instytut Badań nad Dziedzictwem Kulturowym Europy, 2020 |
Institute for Research of European Cultural Heritage, 2020

Wydawca

Instytut Badań
nad Dziedzictwem
Kulturowym Europy

e-mail: ibndke@gmail.com

Na okładce: Ornat z katedry wileńskiej z 2 poł. XVII w., BPM,
nr inw. BT-1704/1 (detal) oraz dworzec w Brześciu nad Bugiem
(projekt H. Hryncewicza), ok. 1925. Biblioteka Narodowa w Warszawie

Projekt okładki, łamanie, przygotowanie do druku

Janusz Świnarski

Druk

TOTEM.com.pl

SPIS TREŚCI

Piotr Gliński	
<i>Przedmowa</i>	9
Wojciech Walczak	
<i>Wstęp</i>	13
<i>Introduction</i>	
Jakub Lewicki	
<i>U progu architektury początków niepodległości. Przygotowania do odbudowy Kresów II Rzeczypospolitej</i>	29
<i>Architecture of the Early Days of Independence. Preparation to the Reconstruction of the Borderland of the Second Polish Republic</i>	
Katarzyna Uchowicz	
<i>Kresowe imaginarium. Przykłady identyfikacji i dokumentacji wizualnej ziem wschodnich II Rzeczypospolitej</i>	87
<i>The Borderland Imagery. Examples of Visual Identification and Documentation of the Eastern Lands of the Second Polish Republic</i>	
Michał Pszczółkowski	
<i>Architektura kolejowa na Kresach Północno-Wschodnich II Rzeczypospolitej</i>	115
<i>Railroad Architecture in the North-Eastern Borderland of the Second Polish Republic</i>	
Aleksandra J. Kasprzak	
<i>Znane, nieznanne, zapomniane. Huty szkła w guberni wołyńskiej w latach 1863–1914</i>	151
<i>The Known, the Unknown, the Forgotten. Glassworks in the Volhynia Province in the Years 1863–1914</i>	
Tadeusz Bernatowicz	
<i>Pałace na ziemiach Wielkiego Księstwa Litewskiego w czasach zaborów: splendor – destrukcja – trwanie</i>	217
<i>Palaces in the Territory of the Grand Duchy of Lithuania in the Time of Annexations: Splendor – Destruction – Preservation</i>	

Анастасия Скепьян

- Рестаурация памятников архитектуры в Беларуси (из опыта работы историка над рестаурацией замков в Мире и Несвиже)* 237
Restoration of Architecture Monuments in Belarus (from the Work Experience of a Historian Concerning the Restoration of the Castles in Mir and Nesvizh)

Rafał Nestorow

- Inwentaryzacja założeń dworsko-ogrodowych na terenie dawnego województwa lwowskiego. Stan i dalsze perspektywy badań* 253
Cataloging of Manorial and Garden Complexes in the Former Lviv Voivodeship. State and Further Perspectives of Research

Andrzej Betlej

- Zapomniane rezydencje rodziny Woroniczów* 275
Forgotten Mansions of the Woronicz Family

Alina Barczyk

- Architektura neogotycka na ziemiach dawnego Wielkiego Księstwa Litewskiego. Dzieje i wymowa ideologiczna założeń rezydencjonalnych* 303
Neo-Gothic Architecture within the Territory of the Former Grand Duchy of Lithuania. The History and the Ideological Importance of Residential Complexes

Olga Mychajłyszyn

- Cechy charakterystyczne architektury mieszkaniowej okresu międzywojennego w Krzemieńcu* 333
Features of Housing Architecture of Kremenets in Volyn in the Interwar Period

Bohdan Cherkes, Svitlana Linda, Olga Mychajłyszyn

- Architektura miasta i ropa naftowa: rozkwit i upadek Borysławia* 357
Town and Petroleum: Architectural Development of Boryslav in the Inter-War Period

Mikola Volkau

- Rekonstrukcja Starego zamku w Grodnie* 377
Reconstruction of the Old Grodno Castle

Joanna Kucharzewska

- Zespół pałacowy w Chorostkowie na Ukrainie – historia i problematyka konserwatorska* 389
The Palace Complex in Khorostkiv in Ukraine: History and Conservation Issues

Joanna Tomalska-Więcek

- Pałac Czapskich w Dobrzyniewie w świetle inwentarza z 1749 roku* 419
The Palace of the Czapski Family in Dobrzyniewo in the Light of the Inventory from 1749

Jerzy Szałygin

- Dwór Reytanów w Hruszówce – zagadnienia historyczne i konserwatorskie* 465
The Reytans' Manor House in Hruszówka (Lyakhavichy District, Brest Oblast, the Republic of Belarus): Historical and Conservation Issues

Inna Abramiuk

- Dworek w zabudowie miasta Łucka jako pomnik tradycyjnej polskiej architektury* 531
A Manor House in the City of Lutsk as a Monument of Traditional Polish Architecture

Gabija Surdokaitė-Vitienė

- Flowered Gardens: 17th–18th-century Embroidery in Lithuania* 549
Flowered Gardens: 17th–18th-century Embroidery in Lithuania

Aleksandra Knapik

- Nieznana podróż ogrodowa Izabeli z Flemmingów Czartoryskiej na Podole i Wołyń w 1805 roku* 595
The Unknown Garden Journey of Izabela Czartoryska Née Flemming to Podolia and Volhynia in 1805

Małgorzata Rozbicka, Justyna Zdunek-Wielgołaska

- Dom huculski w przedwojennych inwentaryzacjach studentów Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej* 621
A Hutsul House in Pre-War Inventories Prepared by Students of the Faculty of Architecture of the Warsaw University of Technology